

บทที่ 10

บทที่ สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

บทที่

การวิจัยภูมิปัญญาชาวบ้านแบบอุ่น ทະເລສານສົງລາທີປ່ຽກຄູໃນວຽກງານໜັງຕະຫຼອງ
ສູ່ວິຊາໃຫ້ວິຊາອົກສາຮັບເປັນຫລັກ ແລະ ໃຫ້ວິຊາຈິຍການສານປະກອບ ແລະ ເສນອພົກຄະກາແນບ
ພຣຣມນາວິເຄຣະໜໍ ໂດຍມີຮາຍລະເຄີຍດັ່ງຕ້ອງໄປນີ້

ความມຸ່ນໍາໝາຍຂອງການວິຈີຍ

1. ເພື່ອການຮານປະວັດຜູ້ແຕ່ງວຽກງານໜັງຕະຫຼອງແດນອຸ່ນທະເລສານສົງລາ
2. ເພື່ອຮັບຮົມວຽກງານໜັງຕະຫຼອງແດນອຸ່ນທະເລສານສົງລາ
3. ເພື່ອວິເຄຣະໜໍມີປ່ຽກຄູໃຫ້ວິຊາພົກຄະກາແນບອຸ່ນທະເລສານ
ສົງລາ

ຂອບເບັດຂອງການວິຈີຍ

1. ຂອບເບັດຄ້ານໍາຂອ່ານຸດ

- 1.1 ປະວັດຈາວບ້ານຜູ້ແຕ່ງວຽກງານໜັງຕະຫຼອງແດນອຸ່ນທະເລສານສົງລາ ຈາກ
ເອກສາຮແລະ ການສົ່ງມາຍໆ ທຳນານ 12 ຄນ ກົດ
 - 1.1.1 ໜັນກົ້ນ ຖອນຫລັດ
 - 1.1.2 ໜັນຈົ້ນ ອຣມຸຕ
 - 1.1.3 ນາຍຈົ້ວ ທີພຍວັງ
 - 1.1.4 ໜັນຈົ່ງ ອິນທສະ

1.1.5 นายณวิล กำเนิดผล

1.1.6 หนังบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ

1.1.7 หนังปกรณ์ ไชยรักษ์

1.1.8 หนังประพัน บัวทอง

1.1.9 นายแบลก มนตรี

1.1.10 นายพวง บุญราษฎร์

1.1.11 นายวร ชูสกุล

1.1.12 หนังสุภาพ ชุมยวงศ์

1.2 วรรณกรรมหนังตะลุงของชาวบ้านและลุ่มทะเลสาบสงขลา ที่มีการบันทึก
แบบบันทึกเสียง และที่เป็นเอกสาร เท่าที่ศูนย์สารสนเทศฯ รวบรวมได้ จำนวน 96 เรื่อง ได้แก่

1.2.1 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังกัน ทองหล่อ จำนวน 10 เรื่อง คือ

(1) แก้วกำเนง

(2) ขอมคำ

(3) คณในฝัก รักในฝืน

(4) จักรนินทร์

(5) น้ำใจแม่เดียง

(6) ผู้ชายไม่จริง ผู้หญิงไม่แท้

(7) พระทินวงศ์

(8) ยอดกตัญญู

(9) สังข์ศิลป์ชัย

(10) แสงแก้วแสงทอง

1.2.2 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังนืน อรมุต จำนวน 43 เรื่อง คือ

(1) ก่อนตะวันจะลับฟ้า

(2) ภารเพลลง

(3) ครูบ้านนอก

(4) คัมภีร์คำ

(5) คู่รักคู่แค้น

(6) ฆาตกรเหนือเมฆ

(7) จำเลยรัก

- (8) ຈຳເສຍສຶກສັນ
- (9) ດອກເຟ້າສະອອງຄືນ
- (10) ຕັ້ງນິນາງ
- (11) ແຄນອກົນທາຮີ
- (12) ຕຶກຕາຫອງ
- (13) ທາຍາທພຣະຍາງ
- (14) ເຫັນທີຄາດ
- (15) ນຶ່ອງແກ້ວ
- (16) ນາງໃນເັີນ
- (17) ພຣສວຣຄໍ
- (18) ເພີ້ງພາບາທ
- (19) ເພື່ອນແກ້ວມີຍໍາວັນ
- (20) ມහາຮັກສຽງ
- (21) ມັຈຸງຮາຊເລັ່ນກລ
- (22) ມັຈຸງຮາຊສາຍນີ້ທີ່
- (23) ມັດຕິກາ
- (24) ນ້ານມລທິນ
- (25) ຍອດກຕ້ຫຼຸ່ມ
- (26) ແຮງອົມຫຼານ
- (27) ຖຸກຫລັງແມ່
- (28) ວົງທີໄພຣວນ
- (29) ວົງສົມວິນທີ
- (30) ເກວດຄັ້ງສ້ານນາ
- (31) ເກວດຄັ້ງເວີ້ງຫານ
- (32) ສວຣຄໍບັນດາລ
- (33) ສັຈະກັບຄວາມຮັກ
- (34) ສາມພື້ນຶ່ອງຝ່າແຜດ
- (35) ສາມມງກູດ
- (36) ສາຍເລືອດຂັດຍາ
- (37) ສາຍເລືອດສຶກສັນ

(38) สิงหาราชกษัตริย์ศึก

(39) สุพรรณิการ์

(40) เสี้ยงแรงรัก

(41) แสงวาริน

(42) อภินิหารีพระสุริยาเทพ

(43) อาครรพณ์สวัสดิ์

1.2.3 วรรณกรรมหนังตะลุงของนายฉิว ทิพย์วารี จำนวน 6 เรื่อง คือ

(1) เกลือจิ้นเกลือ

(2) งายสิงห์

(3) ขอดอกตัญญู

(4) แรงสายเลือด

(5) สิงหาราชใจสิงห์

(6) หยกสิงห์ปากศิต

1.2.4 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังช่วง อินทสาระ จำนวน 2 เรื่อง คือ

(1) นางสาวกถื่นพยอม

(2) นางสาววัวไย

1.2.5 วรรณกรรมหนังตะลุงของนายฤทธิวิท ก้าเห็นดผล จำนวน 2 เรื่อง คือ

(1) น้ำใจแม่

(2) พ่องสมุทร

1.2.6 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ จำนวน 2 เรื่อง คือ

(1) ชีวิৎปัญวัติ

(2) มิติมีดของมายา

1.2.7 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังปกรณ์ ไชยรัตน์ จำนวน 4 เรื่อง คือ

(1) ค่าชีวิต

(2) จักรนรินทร์

(3) คำบแหงฟ้า

(4) แผ่นดินเลือด

1.2.8 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังประทิน บัวทอง จำนวน 5 เรื่อง คือ

(1) คอมในฝึกถ้าไม่ซักออกไม่เห็น

- (2) ใจเข้าเป็น
- (3) ผัวเกี้ยวเมียชรัญ
- (4) วงศ์ ยนชีวิต
- (5) อาโนสังส์คีลห้า

1.2.9 วรรณกรรมหนังตะลุงของนายแป๊ก มนตรี จำนวน 5 เรื่อง คือ

- (1) คนเหนือคน
- (2) ความจริงไม่หนีความจริง
- (3) ปัญหาชีวิต
- (4) ปัญหาพรหม
- (5) หลงชาติ

1.2.10 วรรณกรรมหนังตะลุงของนายพ่วง บุญราษฎร์ จำนวน 12 เรื่อง คือ

- (1) คนดีครีแผ่นดิน
- (2) คึ้มคำสาป
- (3) นักรักนักรบ
- (4) บุกเดนนหัศจรรย์
- (5) บุญนำกรรมพา
- (6) พราวยุพราชของป่วงชน
- (7) นารชีวิต
- (8) รั่นโพธิ์แก้ว
- (9) รักนิรันดร
- (10) รักในเรือกาล
- (11) สามแผ่นดิน
- (12) อุมาธุก

1.2.11 วรรณกรรมหนังตะลุงของนายวร ชูสกุล จำนวน 1 เรื่อง คือ

1.2.11.1 นารมิแสงธรรม

1.2.12 วรรณกรรมหนังตะลุงของหนังสุภาพ ชุมย่าง จำนวน 2 เรื่อง คือ

- (1) มนตร์อักษรพญ
- (2) ใจสอนอกบลลังก์

1.2.13 วรรณกรรมหนังตะลุงของชาวบ้านเดบตุ่นทะเลสาบลงคลา จำนวน 2

เรื่อง คือ

- (1) บทเกี่ยวข้อง จำนวน 100 บท
- (2) บทประยุกต์ จำนวน 50 บท

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

จะศึกษาในขอบเขตต่อไปนี้

2.1 ประวัติชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແสนธุ์สุ่มทะเสานสังขลา

- 2.1.1 ชาติภูมิ
- 2.1.2 การศึกษา
- 2.1.3 การเล่นหนังตะลุงและการเขียนบทหนังตะลุง
- 2.1.4 เกียรติคุณ

2.2 ภูมิปัญญาชาวบ้านແสนธุ์สุ่มทะเสานสังขลาที่ปรากฏในวรรณกรรมหนังตะลุง

- 2.2.1 ภูมิปัญญาด้านการใช้ภาษา
 - (1) ภูมิปัญญาด้านการใช้คำ
 - (2) ภูมิปัญญาด้านการใช้สำนวนโวหาร
- 2.2.2 ภูมิปัญญาด้านการประพันธ์
 - (1) การเลือกใช้รูปแบบคำประพันธ์
 - (2) การเลือกใช้คำที่มีเสียงสีคล้องระหว่างคำที่เหมาะสม
 - (3) การใช้การบรรยายและการพรรณนาที่กระชับและบ่งบอก
- 2.2.3 ภูมิปัญญาด้านการสอน
 - (1) กลวิธีสอน
 - (2) สื่อที่สอน

2.2.4 ภูมิปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน

- (1) กลวิธีสร้างอารมณ์ขัน

2.2.5 ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ

- (1) ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ
- (2) ภูมิปัญญาด้านการตัดและต่อเรื่อง
- (3) ภูมิปัญญาด้านการใช้สัญลักษณ์
- (4) ภูมิปัญญาด้านการประยุกต์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้กำหนดเกณฑ์และดำเนินการวิจัยตามสำคัญขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่จะวิจัย จากแหล่งเอกสารแหล่งต่าง ๆ
2. สำรวจและคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างชาวบ้านแบบลุ่มทะlesenabang โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้
 - 2.1 เป็นผู้เกิดและเจริญเติบโตในแบบลุ่มทะlesenabang
 - 2.2 มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
 - 2.3 มีความรู้เกี่ยวกับหนังตะถุงเป็นอย่างดี
 - 2.4 สามารถแสดงหนังตะถุงหรือเขียนบทหนังตะถุงได้
 - 2.5 มีผลงานปรากรถเป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สนใจหนังตะถุง
3. สำรวจและรวบรวมข้อมูล ประวัติผู้ตั้งเรื่องรวมถึงวรรณกรรมหนังตะถุง และลุ่มทะlesenabang ของชาวกาดเอกสาร จากการสัมภาษณ์เจ้าตัว และจากการสัมภาษณ์บุคคลใกล้ชิด
4. สำรวจและรวบรวมข้อมูลวรรณกรรมหนังตะถุงแบบลุ่มทะlesenabang ทั้งที่เป็นเอกสารและแบบบันทึกเสียง จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้
 - 4.1 ชุมชนหนังตะถุงจังหวัดสงขลา วัดน้ำกรระขาว ตำบลน้ำกรระขาว จังหวัดสงขลา
 - 4.2 สถาบันทักษิณคดีศึกษา ตำบลเกาะเมือง จังหวัดสงขลา
 - 4.3 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง โรงเรียนสตรีพัทลุง อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง
 - 4.4 ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสงขลา สถาบันราชภัฏสงขลา อ่าเภอเมือง จังหวัดสงขลา
 - 4.5 บ้านหนองนัน อรุณุท บ้านเลขที่ 116 หมู่ที่ 3 ตำบลสหทิพนม อ่าเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
 - 4.6 บ้านนายธีว พิพิรารี บ้านเลขที่ 69/1 หมู่ที่ 8 ตำบลเกาะไหง่ กิ่งอำเภอกระแตสินธุ จังหวัดสงขลา
 - 4.7 บ้านหนองช่วง อินทสาร บ้านเลขที่ 31 หมู่ที่ 4 ตำบลควนรู อ่าเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา
 - 4.8 บ้านนายอวิล กำเหนิดพด บ้านเลขที่ 144 หมู่ที่ 2 ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

4.9 บ้านหนองครินทร์ ชาทอง บ้านเลขที่ 33/12 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านพู อำเภอไหงสู่ จังหวัดสิงคโปร์

4.10 บ้านหนองบุญธรรม เทอดเกียรติชาติ บ้านเลขที่ 112 หมู่ที่ 6 ตำบลทรายขาว อ่าเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.11 บ้านหนองปกรณ์ ไชยรัตน์ บ้านเลขที่ 59 หมู่ที่ 4 ตำบลคลองหลา กิ่งอำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสิงคโปร์

4.12 บ้านหนองประทิน บัวทอง บ้านเลขที่ 121 หมู่ที่ 1 ตำบลหัวไทร อ่าเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช

4.13 บ้านนายแปลก มนตรี บ้านเลขที่ 50 ถนนศรีสุดา อ่าเภอเมือง จังหวัดสิงคโปร์

4.14 บ้านนายพ่วง บุญราษฎร์ บ้านเลขที่ 34 หมู่ที่ 1 ตำบลโภนดลวัน อ่าเภอควนขุน จังหวัดพัทลุง

4.15 บ้านนายวร ชูสกุล บ้านเลขที่ 31/1 หมู่ที่ 4 ตำบลแม่ทอม กิ่งอำเภอบางกล้ำ จังหวัดสิงคโปร์

4.16 บ้านหนองสุภาพ ชุมยวงศ์ บ้านเลขที่ 39 ถนนสาระเกย อ่าเภอเมือง จังหวัดสิงคโปร์

5. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างวรรณกรรมหนองตะลุง โดยใช้เกณฑ์ซึ่งเรียงลำดับความสำคัญดังนี้

5.1 เป็นวรรณกรรมที่ปรากฏเป็นเอกสาร

5.2 เป็นวรรณกรรมที่ปรากฏเป็นแบบบันทึกเสียง

5.3 เป็นวรรณกรรมที่มีเนื้อร้องสมบูรณ์

5.4 เป็นวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่สนใจหนองตะลุง

6. ออกแบบบันทึกข้อมูล

7. นำข้อมูลจากแบบบันทึกเสียงแยกออกจากเอกสารทั้งหมดมาจัดระบบและวิเคราะห์ตามข้อบ่งชี้ได้กำหนดไว้

8. เสนอรายงานผลการศึกษาโดยการพูดคุยวิเคราะห์

9. สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ประวัติผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແນบอุ่มทะเลสาบสงขลา จำนวน 12 คน ในศึกษาดูภูมิ การศึกษา การเล่นหนังตะลุง และการเขียนบทหนังตะลุง และเกียรติคุณ สรุปได้ดังนี้

ประชญ์ชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແນบอุ่มทะเลสาบสงขลาทุกคน เกิด เจริญ เติบโตและใช้วิถีชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในเดبنอุ่มทะเลสาบสงขลา ทุกคนได้รับการศึกษาในระบบส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนในหมู่บ้าน และได้บวชเรียนตามประเพณี ได้มีโอกาสศึกษาพرهธรรมวินัยตามสมควร มีส่วนน้อยที่ได้รับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

ประชญ์ชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແນบอุ่มทะเลสาบสงขลาทุกคนเป็นผู้ที่เกิดและเจริญเติบโตในวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ ทุกคนสนใจหนังตะลุงมาตั้งแต่เด็ก ได้เที่ยวติดตามดูหนังตะลุง หัดเล่นหนังตะลุงด้วยตนเอง และได้ฝ่ากตัวเป็นลูกศิษย์นายหนังตะลุงที่มีชื่อเสียง เพื่อฝึกหัดเล่นหนังตะลุงโดยตรง

ในด้านการเล่นหนังตะลุงและการเขียนบทหนังตะลุง ประชญ์ชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงและส่วนใหญ่เป็นนายหนังตะลุง สามารถแสดงและเขียนบทได้เอง

ในด้านเกียรติคุณ ประชญ์ชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແນบอุ่มทะเลสาบสงขลาทุกคนเป็นผู้ที่มีความสามารถในการแสดงหนังตะลุง และการเขียนบทหนังตะลุงเป็นที่ปรากฏ ประจำชั้น ทั้งแก่ผู้สันใจ นายหนังตะลุง และนักวิชาการ

2. ผลงานวรรณกรรมหนังตะลุงของชาวบ้านແນบอุ่มทะเลสาบสงขลา จำนวน 12 คน มีจำนวนไม่น้อยกว่า 200 เรื่อง เรื่องเด่น ๆ ที่ผู้วิจัยสามารถจะรวบรวมได้จากແບບบันทึกเสียง และเอกสาร จำนวน 96 เรื่อง

3. ภูมิปัญญาชาวบ้าน ແນบอุ่มทะเลสาบสงขลา ที่ปรากฏในวรรณกรรมหนังตะลุง ดังนี้

3.1 ภูมิปัญญาด้านภาษา ภูมิปัญญาที่ปรากฏ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการใช้คำ คือ การใช้คำที่มีเสียงสัมผัส ซึ่งมีทั้งการใช้คำสัมผัสแบบธรรมชาติ การใช้สัมผัสแบบกลบกท และการใช้สัมผัสแบบพิเศษ การใช้คำซ้ำคำซ้อน การใช้คำพวน การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติ และการใช้คำที่มีความหมายเด่นเป็นพิเศษ และภูมิปัญญาด้านการใช้สำนวนโวหาร คือ การใช้สำนวน

โวหารบรรยาย การใช้สำนวนโวหารพรรณนา การใช้สำนวนโวหารอุปมา การใช้สำนวน โวหารอธิพจน์ และการใช้สำนวนโวหารนามนัย

3.2 ภูมิปัญญาด้านการประพันธ์ ภูมิปัญญาที่ปรากฏได้แก่ ภูมิปัญญาการเลือกใช้คำประพันธ์ ซึ่งมีทั้งกลอนแปด กลอนสี่ กลอนสามห้า กลอนคดคดหอม่ง กลอนหก กลอนกลบทกตนเด็นต่ออยหอย กลอนกลบทนาควบบริพันธ์ กลอนกลบทนาราย์ทรงเครื่อง กลอนกลบทมหุรสาที กลอนกลบทวัพันหลัก กลอนกลบทะบัดสะบึง กลอนกลบทนาควบบริพันธ์แปลง กลอนกลบทสร้างค'rรบแปลง กลอนกลบท้อกยรบบริพันธ์แปลง กลอนหอยแปลง การเลือกใช้คำที่มีเสียงลีลาจังหวะที่เหมาะสม การใช้การบรรยายและการพรรณนาที่กระชับและบ่งบอกนาฏกรรม

3.3 ภูมิปัญญาด้านการสอน ภูมิปัญญาที่ปรากฏ ได้แก่ กลวิธีสอนซึ่งมีทั้งการสอนโดยตรง การสอนโดยอ้างคำกล่าวอ้างอ่าย การสอนโดยอ้างวิสัยโลก การสอนโดยอ้างหลักธรรมในพระพุทธศาสนา การสอนโดยให้ตัวละครรำพึงถึงความบกพร่อง ผิดพลาดของพฤติกรรมนั้น การสอนโดยใช้พฤติกรรมของตัวละครที่แนะนำให้ผู้ฟังพิจารณาตัดสินมองว่าพฤติกรรมนั้นหรือบุคคลนั้นเป็นอย่างไร และสิ่งที่สอนซึ่งมีทั้งวิสัยโลก คุณธรรม จริยธรรม และสังคม

3.4 ภูมิปัญญาด้านการสร้างอารมณ์ขัน ภูมิปัญญาที่ปรากฏ ได้แก่ กลวิธีสร้างอารมณ์ขัน ซึ่งมีทั้งการหักมุม การใช้คำพวน การใช้คำ 2 แล้ว 2 มุม การใช้สัญชาติสารูป การล้อบุคคล และสังคม การเล่นคำเล่นภาษา การให้ตัวละครตีความประสนับการณ์ผิด การใช้การพูดสองเสียงเล่นลีน การใช้กลวิธีเกลือจิ้มเกลือ และการใช้และไม่ใช้เหตุผล

3.5 ภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ภูมิปัญญาที่ปรากฏ ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านความเชื่อ ซึ่งมีทั้งความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ความเชื่อในเทพผู้ศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในวิญญาณผู้ศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อในเครื่องรางของขลัง คติอาคມ ภูมิปัญญาด้านการตัดและต่อเรื่องที่ได้ความกระชับ ได้ทั้งบรรยายความและนาฏกรรม ซึ่งใช้กลวิธี ใช้ภาษาที่กระชับ บ่งบอกว่า มีการเปลี่ยนเรื่อง เปลี่ยนตอนที่ชัดเจน และใช้สิ่งแวดล้อม หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ช่วยเสริมความและบรรยายกาศ ภูมิปัญญาด้านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งมีทั้งสัญลักษณ์ที่แทนเพศหญิง เพศชาย สัญลักษณ์ที่แทนอารมณ์โกรธ และสัญลักษณ์ที่แทนพฤติกรรมทางเพศ ภูมิปัญญาด้านการประยุกต์ คือการประยุกต์การเล่นในรำ การประยุกต์การเล่นสำนัก การประยุกต์เพลงลูกทุ่ง และการประยุกต์การเล่นปริศนาคำทาย

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยมีข้อที่น่าสังเกตดังนี้

1. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชญ์ชาวบ้านผู้แต่งวรรณกรรมหนังตะลุงແດນถุ่มทะเลสาบ ลงขลາທຸກຄນຮັກແສນໃຈหนังตะลุงมาตั้งแต่เด็ก ซึ่งซับรับรู้วัฒนธรรมการเล่นหนัง ตะลุงทั้ง โคลิตรงและโคลิอ้มมาตรฐาน จนสามารถรู้จักเข้าใจหนังตะลุง และสามารถแสดงหนังตะลุง หรือเขียนบทหนังตะลุงได้ ความรักความสนใจและการได้มีโอกาสสืบสับรู้ในวัฒนธรรม หนังตะลุงจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างศิลปินนายหนังตะลุง และการอนุรักษ์ สืบสานวัฒนธรรมหนังตะลุง
2. ผลจากการวิจัยพบว่า ผลงานวรรณกรรมหนังตะลุงของประชญ์ชาวบ้านແດນถุ่ม ทะเลสาบลงขลາມีอยู่มากมาก และหลายเรื่องที่ปรากฏเป็นແບບบันทึกเสียง และเป็นเอกสาร แต่การบันทึกยังไม่เป็นระบบ บกพร่อง ขาดความสมบูรณ์อยู่อีกมาก แม้ที่ปรากฏเป็นเอกสาร ส่วนใหญ่ก็ยังขาดความสมบูรณ์ จึงเป็นปัญหาและอุปสรรคทั้งต่อการศึกษาและการสืบท่องผลงานของประชญ์ชาวบ้านเหล่านี้เป็นอย่างมาก
3. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชญ์ชาวบ้านແດນถุ่มทะเลสาบลงขลາมีความสามารถสูง ในเชิงภาษาทางประการ ซึ่งย่อสัมพันธ์กับความสามารถด้านอื่นด้วย ผู้ที่มีความสามารถสูง ในเชิงภาษาຍ່ອມมีความสามารถในเชิงอื่น ๆ สูงด้วย ประชญ์ชาวบ้านเหล่านี้จึงเป็นทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณค่ายิ่งของสังคม
4. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชญ์ชาวบ้านແດນถุ่มทะเลสาบลงขลາมีความสามารถในการประพันธ์ มีการใช้คำที่เด่นทั้งด้านเสียงและความหมาย มีการใช้รูปแบบคำประพันธ์ที่ เหมาะสมกับเนื้อหาทางประชานิพัทธ์ แต่ความสามารถดังกล่าวโดยเฉพาะการเลือกใช้รูปแบบคำ ประพันธ์ที่เป็นกอสอนกลบทะพนในผลงานของประชญ์ชาวบ้านเพียงบางคนมากกว่าทุกคน และเห็นได้ชัดว่ารูปแบบคำประพันธ์ดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศที่ริบบุลกิติ

5. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชญ์ชาวบ้านແດນถุ่มทะเลสาบลงขลາมีความสามารถสูง ในด้านการสอนทั้งกล่าววิเช斯顿 ซึ่งมีอยู่หลายวิช และสิ่งที่สอนซึ่งมีเนื้อหาหลากหลาย บอก ความจริงและลึกลับทำ สามารถนำไปใช้พัฒนาชีวิตและสังคม ได้เป็นอย่างดี

มีคติสืบมาแต่โบราณว่าประชญ์ชาวบ้านโดยเฉพาะนายหนังตะลุงนั้นเป็น "ธรรมกอึก" กือ เป็นผู้สอน "ธรรม" กือ สอน "ความจริง" ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงรู้ และ "สิ่งดีงาม" ซึ่งเป็นสิ่งที่พึง ปฏิบัติ

ผลจากการวิจัยภูมิปัญญาด้านการสอนที่เป็นสิ่งยืนยันว่า ประชาร্থชาวบ้านแอบอุ่นหัวเส้นทางเลสานส่งขลางคงเป็น "ธรรมกถิก" ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรอนุรักษ์และสืบสานเป็นอย่างยิ่ง

6. ผลจากการวิจัยพบว่า ประชาร্থชาวบ้านอุ่นหัวเส้นทางเลสานส่งขลามีความสามารถสูงในด้านการสร้างอารมณ์ขัน มีกลวิธีสร้างอารมณ์ขันที่แบบยกทวย แสดงว่าเป็นคนที่ช่างคิด มีอารมณ์ขัน รู้จักเข้าใจมนุษย์ รู้จักล้อ รู้จักต่าหนนิสียกตี ในขณะเดียวกันกลวิธีสร้างอารมณ์ขัน โดยเฉพาะการสื่อบุคคลและสังคมซึ่งมีอยู่มากก็เป็นสิ่งแสดงถึงความบกพร่องของบุคคล และสังคมในแบบนี้ด้วย

7. ผลจากการวิจัยพบว่า นอกจากจะมีความสามารถทางภาษา ทางการประพันธ์ ทางการสอน และทางการสร้างอารมณ์ขันแล้ว ประชาร์ทชาวบ้านแอบอุ่นหัวเส้นทางเลสานส่งขลามีความสามารถทางด้านอื่นอีกหลายด้าน คือ

7.1 ด้านความเชื่อ ความเชื่อในอ่านใจ เทพผู้ศักดิ์สิทธิ์ วิญญาณ เครื่องรางของขลัง และความเชื่อในหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการปรับตัว และพื้นเพ็จใจของชนแอบนี้ได้เป็นอย่างดี

7.2 ด้านการตัดและต่อเรื่อง ซึ่งใช้กลวิธีการตัดและต่อเรื่องที่กระชับและการนำสิ่งแวดล้อมและปรากฏการณ์มาเสริม การตัดและต่อเรื่องเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความช่างสัมภพ ความรอบรู้ ความผูกพันกับสิ่งแวดล้อม และปรากฏการณ์ และความละเอียดอ่อนของผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี

7.3 ด้านการใช้สัญลักษณ์ มีการใช้สัญลักษณ์แทนเพศหญิง เพศชาย พฤติกรรมทางเพศระหว่างหญิงชายที่แบบยกทวยอย่าง ซึ่งสามารถบ่งบอกถึงความช่างสัมภพ ความประณีต ความเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของมนุษย์ ตลอดจนความสามารถเชิงภาษา และความสามารถเชิงอุปนัยของผู้ใช้ และกุழชนแอบนี้ได้เป็นอย่างดี

7.4 ด้านการประยุกต์ มีการประยุกต์วัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านหลายอย่างทั้งของภาคใต้และกลาง คือ มโนรา เพลงบอก ปริศนาคำทำய เพลงลูกทุ่ง และสำตัด ซึ่งเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความสามารถในการประยุกต์ของผู้ใช้ และบ่งบอกถึงความแพร์กษาของวัฒนธรรมเหล่านี้ได้ระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรจะมีการศึกษาประวัติและผลงาน ประชาร্ঘญาบ้านแบบคุ่มทางสถาบันสังข์ราไห์ เป็นระบบ จัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อเผยแพร่และสืบสานผลงานของประชาร্ঘญาบ้าน ซึ่งเป็นทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งสืบไป
 2. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านภาษา ทั้งด้านการใช้คำและการใช้สำนวนไหวหาร ขณะเดียวกันควรให้ความรู้ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้คำ การใช้สำนวนไหวหาร และการใช้กลบทແກ່ประชาร্ঘญาบ้าน ผู้สนใจและสังคม
 3. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านการประพันธ์ ทั้งการเลือกใช้รูปแบบคำประพันธ์ การเลือกใช้คำที่มีเสียงสือจังหวะที่เหมาะสม การใช้การบรรยาย และการพรรณนาที่กระชับ และน่าบอกร่ายการ และด้านอื่น ๆ และควรให้ความรู้ในด้านดังกล่าวทั้งหมดแก่ประชาร์ଘญาบ้าน ผู้สนใจ และสังคม
 4. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านการสอนทั้งกลวิธีสอน และสิ่งที่สอน และควรให้ความรู้ด้านหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ทั้งแก่ประชาร์ଘญาบ้าน ผู้ชุมชน และสังคม
 5. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านการสร้างอาณัติขึ้น และควรให้ความรู้ด้านดังกล่าวทั้งหมดแก่ผู้สร้าง ผู้ส่ง และสังคม
 6. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาด้านอื่น ๆ ทั้งด้านความเชื่อ ด้านการตัดและต่อเรื่อง ด้านการใช้สัญลักษณ์ และด้านการประยุกต์ และควรให้ความรู้ด้านดังกล่าวทั้งหมดแก่ประชาร์ଘญาบ้าน ผู้สร้างผลงานและชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ส่งผลงานนั้น ๆ
 7. ควรจะมีการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านซึ่งเป็นทรัพยากรวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่ง ทั้งต่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการแสดงหนังตะลุง และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ให้คงอยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไปดังนี้

1. ควรวิจัยคุณปัจจัยทางบ้านแทนคุณทะลесานบ่งชี้ที่ปรากฏในวรรณกรรม

หนังตะกรุงให้กวางขวางและสีกซึ่งยังขึ้น

2. ควรวิจัยภูมิปัญญาชาวบ้านที่ปรากฏในการอบรมพื้นบ้านภาคใต้ให้กวางขวางและสีกซึ่งยังขึ้น
3. ควรวิจัยอิทธิพลของพระพุทธรูปนาถที่มีต่อภูมิปัญญาชาวบ้านภาคใต้
4. ควรวิจัยอิทธิพลของตำรา กลบนศิริวินุกูลกิตที่มีต่อวรรณกรรมหนังตะกรุง
5. ควรวิจัยอิทธิพลของวรรณคดีเรื่องพระอภัยมณีที่มีต่อวรรณกรรมหนังตะกรุง

